10324 - İlim talebesinin adabı

Soru

Yüce Allah bana ilim tahsilini nasip etti, bana ne tür adap ve davranışları tavsiye edersiniz?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Şüphesiz ilim talebesinin edinmesi gereken bir takım davranışlar mevcuttur. ilim yolunda bu davranışlara dikkat etmek gerekir umarız yüce Allah size bu aşağıdaki sayacağım hususlardan istifade edersiniz:

Birincisi: Sabır

Değerli kardeşim.. ilim tahsili çok yüce hususlardandır, yücelik ve yüksekliğe ancak yorulmanın köprüleriyle ulaşılır..

Nitekim bir şiirde şöyle denilmiştir:

Yüceliği yenilecek bir hurma olarak sanma

Sen acıları yalamayıncaya kadar yüceliğe ulaşamazsın.

Mutlaka sabret ve sabırda yarış, cihad bir saatlik sabır ise ilim talep etmek ömrün sonuna kadar sabırdır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: “Ey iman edenler, sabredin ve sabırda yarışın. (sınırlarda) nöbetleşin. Allah'tan korkup sakının. Umulur ki kurtuluşa varırsınız.”[1]

İkincisi: Amelde ihlaslı olmak

Mutlaka yaptığın amelde ihlastan ayrılma, amacın Allah rızası ve ahiret olsun, riya/gösterişten sakın, arkadaşlarına büyüklük taslama arzusundan uzak dur.Rasulullah sallallahu aleyhi vesellem

şöyle buyurmuştur: “Her kim sefihlerle tartışmak için, alimlere üstünlük taslamak veya insanların dikkatini kendisine çekmek için ilim öğrenirse yeri cehennemdir."[2]

Sonuç olarak: dışını ve içini tüm küçük ve büyük günahlardan temizle.

İkincisi: ilimle amel etmek

Bil ki ilimle amel etmek, ilmin meyvesidir. Her kim öğrenip te ilmiyle amel etmezse Allah’ın kötülediği Yahudilere benzeyecektir: “Tevrat’la yükümlü tutulup da onunla amel etmeyenlerin durumu, ciltlerle kitap taşıyan eşeğin durumu gibidir. Allah’ın âyetlerini inkâr eden topluluğun hâli ne kötüdür! Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez.”[3]

Ve her kim ilmiyle amel etmezse Fatiha suresinde geçen Sapık fırka Hristiyanlara benzer:

Bu konuda okunması gereken kitaplar ise önemine binaen (20191) nolu sorunun cevabına bakılsın.

Dördüncü: denetimin Sürekliliği

Gizli ve açıkta Sürekli Allah’ı murakabe et, rabbine korku ve ümitle yönel nitekim onlar Müslüman için kuşların iki kanat gibidir. Tüm benliğinle Allah’a yönel, dilin onun zikriyle, kalbin onun sevgisiyle dolsun, onun koyduğu hüküm ve hikmetleriyle sevin ve mutlu ol.

Allah’ın sana ilim kapılarını açması, yararlı ilim nasip etmesi için her secdede Allah’a bolca dua et, Şayet sen Allah ile samimi olursan sana yardım eder ve seni muvaffak kılar, ve Rabbani alimlerin ulaştığı yere ulaştırır.

Beşincisi: Zamanı değerlendirmek

Ey akıllı genç! Gençliğin ve ömrünün vakitlerini ilim tahsili ile geçir, erteleme hileleri ve ümitlerle aldanma, ömründen harcadığın hiçbir saatin yerine geçen bir alternatif yoktur. İlim tahsili yolunda meşgale olabilecek ve engel olacak tüm bağlantıları kes, nitekim bu meşgaleler yol kesici konumundadırlar. Bu nedenle selef, ilim tahsili için aileden ve vatandan uzak kalmayı tercih etmişlerdir. Çünkü düşünce dağılırsa gerçekleri ve incelikleri anlamakta yetersiz kalır. Yüce Allah hiç kimseye iki kalp vermemiştir. ve sen ilme kendini tümünü vermedikçe sana bir kısmını vermez

denilmektedir.

Altıncısı: Uyarı

İlim tahsili başlangıcında kesinlikle alimlerle veya insanlarla tartışmaya girme, çünkü bu zihni ve aklı bulandırır. Aynı şekilde değişik kitaplarla zaman harcama, ancak okuduğun kitaba odaklan, gereksiz yere kitaptan kitaba geme, zira bu başarısızlığın ve bıkkınlığın alametidir. Her ilimden en öncelikli konuları ve kitapları oku.

Yedincisi: ayarlama ve pekiştirmek

Ezberlemek istediğin konuları bir hoca ve başka birisinin denetiminde doğrulayarak ezberle. Ezberlediklerini unutmamak için günlük olarak belirli vakitlerde tekrarla.

Sekizincisi: kitapları mütalaa etmek

Özetleri ezberledikten sonra, problemleri ayarlayıp pekiştirdikten sonra konuları genişçe alan kitaplara vakit ayır, önemli faydaları ve ince meseleleri not et. Garip detayları, problem çözümlerini ve müteşabih hüküm farklılıklarını kaydet. Hiçbir zaman duyduğun bir bilgi veya ayarladığın bir kural ile yetinme, bilakis onu ezberlemeye ve yorumlama çalış.

İlim tahsilinde azmin yüksek olsun, çoğunu tahsil etmek mümkünse azıyla yetinme. Peygamberlerin mirasından az bir payla kanaatkar olma. Gücün yettiği faydalı konuları geciktirme. Umut ve erteleme seni o ilimden meşgul etmesin. Zira ertelemenin çok olumsuzlukları var.

Dinç ve boş olduğun zamanları, sağlığın, gençliğin ve az meşgul olduğun vakitleri değerlendir. İşsizlik veya liderlik engelleri oluşmadan zamanı doğru yerlerde harca.

Mümkün olduğu kadarıyla ihtiyaç duyulan kitapları oku, zira o kitaplar ilim tahsil aracıdır, ancak onların tahsilini fazlalaştırarak ilimden payını faydasız eyleme, bilakis gücün yettiği kadar o kitaplardan istifade et.

Dokuzuncusu: Arkadaş seçimi

Amelinde salih, ilimle çokça meşgul olan, huyu güzel olan, amaçlarına yardımcı olacak, ilim tahsilinde sana daha fazla yardımcı olacak, bıkkınlığı ve yorgunluğu senden hafifletecek, dini, emaneti ve ahlakına güvenilen, Allah için nasihat eden ve vakitlerini eğlence ve oyunlarla kaybetmeyen kişilerle arkadaşlık yap.[4]

Kötü arkadaşlıktan sakın, çünkü huylar bulaşıcıdır, insanlar kuş sürüsü gibi birbirlerine benzeme fıtratı üzerinde yaratılmışlar. Böyle insanlarla birlikte kalmaktan sakın, çünkü bu hastalıktır.

Onuncusu: Hoca ile edepli/saygılı olmak

İlim prensip olarak kitaplan alınmaz bilakis hatalara düşmemen için ilmin anahtarlarını alacağın bir hoca gereklidir. Bunun üzerine hocan ile saygılı olman gerekir zira bu kurtuluşun ve başarının adresidir. Hocan/öğretmenine her zaman saygı, takdir ve nazik davranman gerekir.Oturuşunda, konuşmanda, soru sormanda ve dinlemede tüm saygı ve edep davranışlarıyla kuşan..

Kitap sayfalarını çevirmende dahi edep çerçevesinde davran. Onun önünde laf uzatmayı ve gösterişi bırak. Ondan önce konuşmayı ve uzunca konuşmayı terk et. Onun konuşmasına müdahele etme belirli bir cevaba takınma, gereksiz soruları özellikle başka kişilerin yanında sorma. bu sana gurur ona da bıkkınlık getirir, onu sadece ismi ile çağırma, ancak hocam veya hocamız demelisin.

Hocadan bir hata meydana gelirse bu durum onu senin gözünden düşürmesin, nitekim bu senin onun ilminden mahrum bırakır, hatalardan kim arınabilir ki ? [5]

Yüce Allah'tan temennimiz senin ilim yolunda sabit ve muvaffak olmandır. Müslüman alimlerinden biri olacağın ve dinde başvurulacak kişi olman umuduyla.

En doğrusunu bilen Allah'tır.

---

[1] Ali imran 200

[2] Nesai 2654Elbani sahih demiştir.

[3] Cuma 5

[4]Tezkiretussami İbn Cemaa

[5] Hilyet talibul ilm Şeyh Bekir Ebu zeyd